

REVITALIZATION OF THE LATENCY ENTREPRENEURIAL SPIRIT BY LIVING TREASURES

George NICULESCU

Professor, PhD

“Constantin Brâncuși” University of Târgu-Jiu

gniculesco@yahoo.com

Abstract: *The project starts from the reality in the North Oltenia region (important part of South-West Oltenia, a region less developed Romania) of a major contrast between the potential of valuable resources (almost unused economic, especially the creative industries) and the poverty of the rural population and mountainous areas, particularly ethnic group of Gypsies which is significant in some localities in this region.*

In North Oltenia there is a big potential non agricultural extremely valuable (cultural, tourism, local crafts, traditions and other creative industries with unique value) which can be used superior in long term by promoting active policies, to create a real support, sustainable and sustainability of the disadvantaged groups.

Also, in this region are still living treasures of exceptional value, traditional craftsmen of great talent, a population inclined towards vocational crafts (wood, stone, pottery, weaving, cojocăritul etc.) and an entrepreneurial spirit archaic (especially in the area of non-co-communist period). In contrast with these issues, some of traditional craftsmen are in the final part of life, young people are not attracted to these occupations because prospects are uncertain, and new technologies and high productivity manufacturing industry demobilized on small local producers.

The project aims to investigate objectively the situation of disadvantaged groups of people in this region (focusing on the most vulnerable group of gypsies in the region) and to develop, promote and experience the most appropriate active policies to reduce the gap between rich little exploited resources (of the creative cultural industries) and significant poverty of some categories of population.

Keywords: living treasures, creative industries, active policies, manufacturing industry.

Introducere

Conservarea tezaurelor vii înseamnă păstrarea activităților tradiționale în circuitul consumului cultural și nu izolarea lor în muzee sau rezervații sau itinerarea la nesfârșit de la un eveniment la altul. Atelierul, târgurile și serbările tradiționale trebuie să rămână principalele locații în care consumatorul cultural se poate întâlni cu meșteșugarul, artistul sau creatorul tradițional.

Implementarea unui proiect inovativ pe piața muncii din zona rural montana se datorează contextului existent, a prezenței în această parte a țării a două elemente decisive pentru dezvoltarea rapidă a acestei regiunii montane: potențialul natural și antropic non agricol deosebit de valoros (resurse turistice, culturale, tradiții, meșteșuguri, industrii creative tradiționale etc.) și

existența spiritului antreprenorial latent (zona neafectată de efectele nocive ale cooperativizării și industrializării comuniste), dar bine conturat. Prin utilizarea unui liant inovativ eficient și modern precum abordarea antreprenorială prin prisma metodei lean start-up, ceea ce a determinat crearea modelului de formare antreprenorială prin utilizarea metodologiei start-up, valorificarea imensului potențial al industriilor creative din regiunea de munte are consecințe benefice asupra dezvoltării economico-sociale a întregii regiuni, respectiv creșterea nivelului de trai al populației și crearea de noi locuri de muncă în condiții de sustenabilitate. Un alt aspect important care dă o utilitate deosebită acestui proiect este necesitatea crescută de dezvoltare a mediului antreprenorial din România. România nu se înscrie încă nici pe departe în media europeană. Studiul antreprenorial are relevanță nu doar pentru că ajută întreprinzătorii să-și atingă scopurile personale, ci datorită contribuțiilor economice ale noilor afaceri care influențează global.

Proiectul se înscrie în prioritățile Cadrului Strategic Național de Dezvoltare ale cărui obiective primare includ „crearea unei Românie dinamice competitive și prospere” și în mod special „dezvoltarea și folosirea mai eficientă a capitalului uman existent”. Aceste obiective primare pun bazele orientării eficiente a utilizării resurselor umane prin îmbunătățirea și exploatarea resurselor deja existente cu potențial ridicat. Proiectul abordează problema forței de muncă latente într-o manieră modernă, axată pe evitarea risipei și pe prevenirea apariției problemelor sociale, urmând să ofere pieței muncii din România soluții complete, viabile și complexe în scopul maximizării competitivității economice, sprijinind transformarea activităților creative în vehicule pentru ocupare și în oportunități pentru reducerea discriminării și a practicilor discriminatorii pe piața forței de muncă și promovarea unei societăți inclusive și coezive.

Pentru a crea o imagine sinoptică asupra fenomenului de sustenabilitate pe termen lung a zonelor montan rurale în ceea ce privește dezvoltarea resurselor umane și ocuparea forței de muncă, prin prisma antreprenorială inovativă, proiectul își asumă provocarea inovării antreprenoriale.

Inovarea devine atât metoda de cercetare-imaginară în domeniul/spațiul posibilului cât și instrument de experimentare-testare în spațiul/domeniul virtual al unor platforme de simulare și/sau în spațiul internetului, precum și mașina de acțiune-prototipare în spațiul real al noilor fabrici și uzine de producție.

În ultimul timp, din punct de vedere conceptual-tehnic se produce o trecere de la conceptul inovării ca ”mașină a inovării”[1] spre conceptul inovării ca sistem și/sau ecologie ”co-inovare și/sau inovare în rețea”. Esența inovării este ”*conceptuală mai degrabă decât tehnică sau științifică. Inovatorul se caracterizează prin capacitatea de a percepe ca un sistem, ceea ce pentru alții nu sunt decât elemente disparate, fără legături între ele*”[2]

Astfel, într-o lume din ce în ce mai complexă, globalizată, într-o perioadă de profunde schimbări, e preferabil, de fapt, e necesar ca acțiunea inovativ-antreprenorială să fie pusă în slujba imperativului ”a inova pentru a transforma actuala civilizație umană nonsustenabilă într-o civilizație sustenabilă bazată pe cunoaștere”. [3]

În acest context, putem spune că întreprinzătorul inovativ va deveni un *suis generis* ”action researcher” care generează și/sau care contribuie la generarea de noi piețe de natură sustenabilă, punând în mișcare ”dezvoltare organico-ecologică în rețea”.

Din această perspectivă nu se mai poate vorbi de o simplă politică antreprenorială, ci de politică pentru a crea un mediu prietenos în contextul economiei și/sau societății antreprenoriale, în vederea construirii noii civilizații sustenabile a cunoașterii.

Problema antreprenoriatului inovativ este completată în proiect prin abordarea antreprenoriatului prin prisma metodei *lean start-up*, ceea ce a determinat crearea modelului de formare antreprenorială prin utilizarea metodologiei *start-up*. În acest context, prezentarea acestor metode inovative se impune cu necesitate. Astfel, în ultimii ani, în privința problemei generării de noi afaceri, de noi întreprinderi s-au făcut pași importanți în direcția unei veritabile revoluții antreprenoriale. Vechii formula de lansare a unei afaceri (fie *start-up* tehnologic, fie mică afacere, sau inițiativă în cadrul unei companii mari) – scrie un plan; prezintă-l investitorilor, fă o echipă; introdu un produs; începe să vinzi cât poți – este una de tip ”încearcă și vezi ce se întâmplă”. [4]

Această mișcare practic răstoarnă înțelepciunea convențională despre antreprenoriat – noul demers propune principii precum ”eșuează repede” și ”învață continuu”.

În loc să execute planuri de afaceri, dând în mod operațional prototipuri funcționale ca în vechea abordare, în noua abordare antreprenorii testează ipoteze, obținând feedbackuri timpurii și frecvente, prezentând ”produse minim viabile” prospectilor (viitori clienți).

Această abordare, prin acest nou proces recunoaște faptul că a căuta un model de afacere adecvat este principala sarcină pe care trebuie să o facă un *start-up*, fiind diferit de a face potrivit unui model, lucru pe care îl fac firmele stabile.

Principial se poate spune că dacă firmele deja existente **execută** (transpun în faptă) un model de afacere, atunci *start-up*-urile **caută** un model de afaceri. Și în acest context definiția ”*lean*” a unui *start-up* este: *o organizare temporară proiectată să caute un model de afaceri scalabil și repetabil*.

Proiectul de formare și dezvoltare a antreprenoriatului din zona rural montană utilizează o abordare de tip *lean startup*, adaptată specificului cultural local al zonei.

Proiectul promovează formarea antreprenorială în zonele rurale de munte după metode inovative și eficiente în condiții de sustenabilitate și viabilitate a zonelor rural montane prin pregătirea și formarea primei generații de formatori/traineri în domeniul antreprenoriatului inovativ și a primei generații de antreprenori locali (prin utilizarea metodologiei *lean start-up*).

Proiectul pornește de la realitatea existenței unui contrast major între potențialul unor resurse deosebit de valoroase (aproape neutilizate economic, în mod special industriile creative) din regiunea Oltenia de Nord (parte importantă a regiunii Sud-Vest Oltenia, o regiune mai puțin dezvoltată a României) și starea de sărăcie a populației rurale și montane, în mod particular a grupului etnic al rudarilor (care fac parte din etnia romilor și care are ca principală îndeletnicire prelucrarea lemnului), care are o pondere semnificativă în unele localități din această regiune.

În Oltenia de Nord (sau Oltenia de sub munte) - RON - există un potențial non agricol deosebit de valoros (cultural, turistic, meșteșuguri locale, tradiții și alte industrii creative cu valoare de unicat) care poate fi valorificat superior pe termen lung prin promovarea unor

politici active care să se creeze suportul unui sprijin real, sustenabil și durabil al acestor grupuri defavorizate.

De asemenea, în RON există încă living treasures (tezaure vii) de excepțională valoare, meșteșugari tradiționali de mare talent, o populație cu înclinații vocaționale spre meșteșuguri (prelucrarea lemnului, a pietrei, ceramicii, țesutul, cojocăritul etc.) și un spirit antreprenorial arhaic (cu precădere în zona necooperativizată din perioada comunistă). În contrast cu aceste aspecte, o parte dintre meșteșugarii tradiționali din RON sunt în partea finală a vieții, tinerii nu sunt atrași de aceste îndeletniciri deoarece perspectivele sunt incerte, iar noile tehnologii și productivitatea foarte mare din industria manufacturieră demobilizează pe micii producători locali.

Alte aspecte relevante care fac necesară implementarea unui proiect care să creeze premisele valorificării potențialului industriilor cultural creative din RON sunt:

- numărul mare de șomeri (în mod special din rândul grupurilor vulnerabile, mai ales a tinerilor);
- existența unei cereri potențiale (o nouă tendință) pentru produse tradiționale din partea populației urbane;
- presiunea asupra fondurilor alocate asistenței sociale (mai ales din partea grupurilor vulnerabile, inclusiv a tinerilor apți de muncă);
- posibilitatea generării unei piețe pentru industriile cultural-creative prin stimularea ofertei produselor de profil pentru satisfacerea cererii potențiale de astfel de produse și servicii și implicarea stakeholderilor din RON.

Proiectul își propune să găsească soluțiile de rezolvare a acestei discrepanțe: sărăcia unei bune părți a populației din RON și existența unor resurse de mare valoare care nu sunt exploatate. Proiectul se bazează pe conceperea, promovarea și experimentarea unor politici active, în mod deosebit a celor antreprenoriale inovative și eficiente. Politicile propuse vor fi în mod deosebit din domeniul antreprenoriatului social, de a-i sprijini pe cei defavorizați (populația din zona rural montană, în special grupul cel mai vulnerabil, cel al rudarilor din regiune) prin crearea suportului logistic și ajutorarea lor pentru a se ajuta ulterior singuri.

Scopul proiectului este de a investiga în mod obiectiv situația categoriilor de populație defavorizate din RON (cu focalizare pe grupul cel mai vulnerabil, cel al rudarilor din regiune) și de a concepe, promova și experimenta cele mai adecvate politici active pentru a diminua discrepanța dintre bogăția unor resurse puțin exploatate (din domeniul industriilor cultural creative) și sărăcia unor categorii semnificative de populație.

Obiective:

1. Explorarea de tip forshyte a perspectivelor grupurilor de populație defavorizate din RON precum și a potențialului industriilor cultural creative din regiune;
2. Stabilirea priorităților și oportunităților cu privire la posibilitățile de sprijinire a categoriilor de populație rurală și montană
3. Conceperea unor politici active, de stimulare și adecvate populației rural montane din RON RON (cu focalizare pe grupul cel mai vulnerabil, cel al rudarilor din regiune)
4. Conceperea, promovarea și experimentarea unui set pilot de politici active (inclusiv din domeniul antreprenoriatului social) focalizate pe grupul de rudari (grupu cel mai vulnerabil)

Obiectivele proiectului sunt consonante cu Strategia Europa 2020 care prevede ca una din cele trei priorități la nivel european în următorul deceniu este „creșterea favorabilă a incluziunii: promovarea unei economii cu o rată ridicată a ocupării forței de muncă, în scopul asigurării coeziunii sociale și teritoriale”.

Prin scopul său principal, proiectul vizează direct reducerea disparităților economice și sociale în Spațiul Economic European și la consolidarea relațiilor dintre țări prin intensificarea cooperării în domeniul cercetării între comunitățile științifice din România și țările UE, printr-o cooperare pe termen lung și parteneriate egale.

Atribuții pentru partenerii din țările dezvoltate economic din rândul UE:

- Oferirea de bune practici în domeniul sprijinirii grupurilor defavorizate
- Asigurare mentorat pentru conceperea și experimentarea unor politici active pentru grupuri defavorizate
- Participare la utilizarea unei platforme de tip MOOC (Massive Online Open Courses) pentru promovarea programelor de formare vocațională a tinerilor.

Conceperea și proiectarea unui model de dezvoltare a afacerilor și inovării în aceste regiuni și apoi extinderea modelului pentru a dezvolta un instrument pentru catalizarea și promovarea unei industrii culturale creative și o platformă de rețea pentru a sprijini generarea și dezvoltarea de IMM-uri inovatoare creative și micro- întreprinderile din regiunea de nord a Olteniei

Obiectivele de cercetare la nivel practic sunt propuse pentru a cataliza și a promova o industrie culturală creativă (inclusiv utilizarea de "realitate consolidată" și "servicii îmbunătățite"), pentru a valorifica antreprenorial (economic, social, cultural, instituțional), ca un factor -cheie pentru eliminarea rapidă a barierelor, precum și pentru a crea sinergii pentru a accelera dezvoltarea industriei culturale creative și a unui spirit antreprenorial obținute prin armonizarea viziunii, modelarea viitorului, design, strategie, implicare a actorilor local , antreprenori inovatori, etc.

Având în vedere principalele sale rezultate: laborator mobil etnografic, platforma de rețea de formare antreprenorială și pachetul de formare pentru antreprenori economici și sociali (un manual on-line, un ghid de îndrumare și mentorat), proiectul construiește suport logistic pentru formarea ulterioară a unui număr mai mare de antreprenori locali și astfel să aibă un impact pozitiv dincolo de durata proiectului.

Prin demersul asumat și printr-o implementare normală proiectul va contribui semnificativ la catalizarea creșterii economico-sociale a zonei rural montane din Oltenia de Nord, cu accent pe revitalizarea living treasures. Rezultatele proiectului au calitatea de a genera efectul de multiplicare în lanț, cu consecințe durabile pozitive considerabile în plan economic pentru întreaga zonă rural montană din Oltenia de sub munte.

În perioada de implementare a proiectului se va acumula o experiență pozitivă în relațiile cu diferite organizații non-guvernamentale naționale precum și colaborarea benefică cu instituțiile statului, care va permite susținerea financiară a proiectului ulterior finalizării perioadei de finanțare nerambursabilă. Prin înființarea laboratorului – rețea de formare antreprenorială prin metodologia de tip lean start-up se va asigura continuitatea proiectului și

după perioada de implementare. Astfel, se va organiza înscrierea cursanților contracost, iar prima generație de formatorii pregătiți în formarea antreprenorială inovativă vor asigura lotul de specialiști care vor susține cursurile și seminarele. Cursurile vor fi organizate modular, iar dotările achiziționate prin proiect vor constitui cadrul de desfășurare a acestor cursuri.

Proiectul oferă posibilități generoase de extindere atât către noi grupuri, noi domenii de dezvoltare în direcție culturală, obținând noi surse de finanțare nerambursabile pe direcțiile enumerate și, în caz de necesitate, autofinanțare prin intermediul produselor și a serviciilor destinate agenților economici. Toate căile potențiale de dezvoltare ulterioară a proiectului au la bază cunoștințele și resursele acumulate pe parcursul derulării proiectului în forma originală și experiența acumulată de către grupul de experți, îndeplinirea obiectivelor principale reprezentând scopul pentru dezvoltarea ulterioară a proiectului.

Proiectul se caracterizează prin inovare și implementarea de tehnologii avansate. Pentru o bună comunicare, informare și diseminare a rezultatelor se va concepe și realiza site-web-ul proiectului dedicat ca instrument interactiv-colaborativ-participativ și se vor crea diverse instrumente soft pentru sondarea, testarea, evaluarea sau autoevaluarea stakeholderilor și potențialilor antreprenori locali. Astfel, se va asigura accesul tuturor la informațiile referitoare la proiect.

Proiectul se distinge în **plan epistemologic** (metodologic) prin asumarea provocării inovării antreprenoriale.

Totodată, proiectul se distinge în plan praxiologic prin:

- punerea în valoare a întreprinzătorului (economic, social, cultural, instituțional) ca factorul cheie în eliminarea cât mai rapidă a decalajelor de dezvoltare;
- implicarea actorilor locali, pentru obținerea sinergiei benefice accelerării creșterii economico-sociale.

În **plan aplicativ-experimental**, proiectul aduce următoarele elemente de noutate/originalitate:

- demersul metodologic utilizat este unul de tip cercetare acțiune participativă ;
- adaptarea la mediul rural montan a modelului laboratorului-rețea de formare și dezvoltare antreprenorială;
- utilizarea metodologiei de tip lean start-up;[5]
- adaptarea la mediul rural montan a modelului pentru elaborarea package-ului de formare antreprenorială, atât pentru antreprenorii economici cât și pentru cei sociali;
- formarea primei generații de antreprenori locali prin metodologia de tip lean start-up.

Concluzionând, proiectul se caracterizează prin unicitate (viziunea strategică antreprenorială care utilizează integrativ-inovativ metode și mecanisme performante de ultimă generație), coerență (prin concepția proiecției și construcției sale, prin acțiune concomitentă la două scări, cea regional-locală și cea de la nivel de entitate antreprenorială, etc.), flexibilitate în adaptare (proiectul se constituie într-un model ușor aplicabil în zonele rural montane).

De asemenea, mai remarcăm și faptul că proiectul promovează dezideratul European[6] de angajament public al științei (al cercetătorilor), lucru ce va spori contribuția științei la rezolvarea problemelor mediului social prin crearea premiselor de aplicare economică a rezultatelor.

Prin însăși esența sa proiectul nu impune o limită superioară de vârstă deoarece, prin formarea antreprenorilor inovativi, aceștia pot să desfășoare activități private, neintrând sub incidența restricțiilor de vârstă, asigurându-se astfel o îmbătrânire activă. În timpul cursurilor și activităților practice de formare se impune formarea de echipe mixte, prin implicarea persoanelor cu vârste diferite, utile mai ales pentru învățarea limbii engleze și consolidarea deprinderilor pe calculator (asigurarea de sprijin pentru persoanele în vârstă) și pentru revitalizarea spiritului antreprenorial specific zonei rural montane (utilizarea experiențelor pozitive ale persoanelor în vârstă). Având în vedere disponibilizările repetate din zonele monoindustriale (care afectează și persoanele mai în vârstă din mediul rural montan, care au posibilități reduse de reangajare), proiectul reprezintă o alternativă de prelungire a perioadei de ocupare pentru această categorie de vârstă, cu repercusiuni pozitive asupra bunăstării. Activitățile antreprenoriale inovative valorifică creativitatea și experiența persoanelor

REFERENCES

- [1] Baumol, William J. *The Free-Market Innovation Machine: Analyzing the Growth Miracle of Capitalism*, Princeton, Princeton University Press, 2002
- [2] Drucker, Peter, *Managing For Results*, William Heinemann Ltd, London, 1964, p. 172]
- [3] Jinaru, Aron, 2010 - *Finanțarea inovării în economia globală bazată pe cunoaștere*, Teză doctorat, ASE Bucuresti , p.122
- [4] Dickens L. & Watkins, K. Action research: Rethinking Lewin. *Management Learning*, 1999, 30(2), p. 129.
- [5] Seymour Kaye-Rolls & Hughes, Ian, *Participatory Action Research : Getting the Job Done*, Action Research Electronic Reader, 1995
- [6] Strategia de dezvoltare a cercetării-inovării 2020: Cadrul strategic european ”Europa 2020”.